

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ

***ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ***

“Перлини степового краю”

20-22 листопада 2019 року

Миколаїв

2019

УДК 63:001.1:338.432

Р64

Конференцію зареєстровано в УкрІНТЕІ (посвідчення № 35 від 23.01.2019 р).

Редакційна колегія:

Дробітько А. В. – канд. с.-г. наук, доцент
Гамаюнова В. В. – д-р с.-г. наук, професор
Панфілова А. В. – канд. с.-г. наук, доцент
Федорчук М. І. – д-р с.-г. наук, професор
Антипова Л. К. – д-р с.-г. наук, професор
Чорний С. Г. – д-р с.-г. наук, професор

Перлини степового краю : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 20-22 листопада 2019 р., м. Миколаїв. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – 70 с.

У збірнику публікуються матеріали доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Перлини степового краю», яка відбулася 20-22 листопада 2019 р. на базі Миколаївського національного аграрного університету.

Робота конференції проходила за напрямками: новітні тенденції землеробської галузі в контексті реалій ХХІ століття та шляхи їх вирішення; оптимізація використання земельних ресурсів; екологічно безпечні технології в галузях АПК; екологічна освіта та виховання молоді.

Зміст матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції є точкою зору авторів та не обов'язково відображає офіційну позицію організаційного комітету конференції.

Результати досліджень показали, що застосування регулятора росту «Вермийодіс» за допосівного оброблення насіння, одно і дворазового обприскування рослин за всіх норма висіву збільшували кількість стручків на рослинах ріпаку озимого гібриду Мерседес. Найбільша кількість стручків на рослині ріпаку озимого – 150,1 штук, або на 12,2 штук більше контролю і на 9,3 штук більше за висіву 0,8 млн/га схожих насінин та на 13,2 штук більше за висіву 1,0 млн/га схожих насінин була наваріанті з нормою висіву 0,6 млн/га схожих насінин за допосівного оброблення насіння регулятором росту «Вермийодіс» в дозі 5л/т і дворазовому обприскуванні рослин під час вегетації регулятором росту «Вермийодіс» по 4л/га.

Допосівне оброблення насіння ріпаку озимого гібриду Мерседес регулятором росту «Вермийодіс» в дозі 5л/т сумісно з дворазовим обприскуванням рослин під час вегетації регулятором росту «Вермийодіс» в дозі по 4л/га забезпечило збільшення урожайності в порівнянні з контролем за норми висіву 0,6 млн/га схожих насінин на 17,2%, за норми висіву 0,8 млн/га схожих насінин на 16,2%, за норми висіву 1,0 млн/га схожих насінин на 14%.

Отже, з метою збільшення урожайності і якості насіння ріпаку озимого гібриду Мерседес необхідно проводити допосівне оброблення насіння регулятором росту «Вермийодіс» в дозі 5 л/т та проводити дворазове обприскування рослин під час вегетації цим препаратом в дозі по 4 л/га за оптимальної норми висіву 0,6 млн/га схожих насінин.

УДК: 332.3

ПРОБЛЕМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Дімітрова І. В., студентка

Мовчан Т. В., канд. екон.наук, доцент

Одеський державний аграрний університет

Значна кількість праць вітчизняних вчених присвячена проблемам оптимізації використання земельних ресурсів та раціонального землекористування, в яких досліджуються питання оптимізації структури землекористувань. Серед них можна виділити праці А.В. Барвінського, В.М. Будзяка, Є.В. Бутенко, Й.М. Дороша, О.С. Дорош, О.П. Канаша та інших. Питання, пов'язані з пошуком подальших шляхів оптимізації використання, відтворення та охорони земельних ресурсів, удосконалення розмірів землекористувань, організації їхніх територій, проектування природоохоронних заходів, структуризації земельних угідь залишаються ще дискусійними і потребують подальшого комплексного вивчення.

Метою дослідження є аналіз сучасних проблем оптимізації землекористувань. Адже суспільна значимість землі як національного

багатства країни обумовлює високу увагу наукової спільноти до питань раціонального сільськогосподарського землекористування, а незавершеність земельних перетворень – необхідність подальшого вивчення цього процесу.

З Закону України “Про охорону земель” та Земельного кодексу України випливає, що організація територій сільськогосподарських підприємств із створенням просторових умов, що забезпечують еколого-економічну оптимізацію використання й охорони земель сільськогосподарського призначення, удосконалення співвідношення і розміщення земельних угідь, системи сівозмін є одним з основних завдань землеустрою.

У науковій літературі оптимізація землекористування розглядається як така організація виробничого процесу, за якої земля використовується найраціональніше, її продуктивні властивості забезпечують екологічно стійкий ефект за збереження родючості ґрунтів. Родючість ґрунтів, відповідно до результатів досліджень науковців, упродовж останніх двох десятиріч років, значно знижується. Відомо, що близько 150 років тому у степовій зоні України кількість гумусу оцінювалася біля 9%-10% (це дуже високий показник), а нині вона оцінюється до 4%-6%. Погодимось, що основною причиною зниження родючості є порушення законів землеробства.

За статистичними даними Держгеокадастру станом на 1 січня 2019 року рілля склала 78,4 % всієї площі сільськогосподарських угідь, що значно більше, ніж у європейських країнах і США. Це свідчить про високий рівень освоєння земель і навантаження на ґрунтовий покрив, що підвищує імовірність виникнення загроз поширення ерозійних процесів та деградації ґрунтів. Вченими відзначено, що сьогодні порушено екологічно допустиме співвідношення площ орних земель, природних кормових угідь, лісових насаджень, а це негативно впливає на стійкість агроландшафтів. Частка розораності земель в Україні є найвищою у світі – понад 50 % від усієї території країни та майже 80 % від площі сільськогосподарських угідь. Оптимальне співвідношення сільськогосподарських угідь за даними Інституту агроєкології і природокористування НААН має бути таким: орні землі – 40 %, сіножаті і пасовища – 30 %, ліси – 25 %. В Україні внаслідок надмірної розораності території загальна площа еродованих та ерозійно-небезпечних сільськогосподарських угідь становить близько 15 млн. га; вітровою ерозією систематично ушкоджуються 6 млн. га земель; водною – 13,3 млн. га, що становить 32 % від їх загальної площі, в т.ч. 10,6 га орної землі.

Нераціональність землекористування і структури земель порушує екологічну рівновагу в екосистемах. Світова продовольча криза ускладнює ситуацію, змушуючи продовжувати інтенсивно використовувати земельні ресурси. Тому проблема оптимізації використання земельних ресурсів нашої країни необхідна для досягнення екологічної рівноваги в екосистемах, за умови вирішення проблеми продовольчої безпеки та економічних інтересів держави, яка ускладнюється через необхідність досягнення компромісу між екологічним та економічним напрямками оптимізації.

Вважаємо за необхідне введення реалізації заходів з оптимізації структури сільськогосподарського землекористування, а саме: виведення

площ деградованих і малопродуктивних ґрунтів з інтенсивного обробітку та подальша їх консервація, що дозволить ефективно використовувати землі без значного негативного впливу на ґрунти і одночасно досягати заданого економічного ефекту. Отже, раціоналізацію використання земельних ресурсів, на нашу думку, необхідно почати зі зменшення показника розораності території до оптимального значення (40%) та з забезпечення консервації малопродуктивних і деградованих земель, а також створити ефективну систему ринкового типу, яка дозволить досягти не лише високих економічних показників, а й екологічної безпеки будь-якого регіону. Обов'язково необхідно враховувати природно-економічні, кліматичні, історичні та географічні особливості регіонів.

УДК 332.33:349.4

ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ У НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ

Невська Т. О., студентка

Мовчан Т. В., канд. екон.наук, доцент

Одеський державний аграрний університет

Проблемам управління земельними ресурсами населених пунктів останнім часом приділяється все більше уваги, так як розвиток земельного ладу пов'язаний із встановленням та практичною реалізацією порядку, принципів і правил, що забезпечують правовий, економічний, екологічний і соціальний режим організації використання земельних ресурсів як просторового базису всіх галузей економіки нашої держави, засобу виробництва у сільському і лісовому господарстві, скарбниці природних багатств, територіальної основи життєзабезпечення держави і підтримання здоров'я населення.

Роль і значення управління земельними відносинами і земельними ресурсами визначили в країні економічні перетворення, в результаті яких земля, крім її класичних властивостей (засіб виробництва, територіальний базис, природне тіло та ін.), стала об'єктом правовідносин і об'єктом нерухомості.

Нові принципи і методи управління земельними ресурсами дають змогу збільшити розмір оподаткування і збір бюджетних доходів, залучити інвестиції, створити ефективну систему забезпечення прав і гарантій для суб'єктів земельних відносин.

Система управління земельними ресурсами з наукової і практичної сторони особлива тим, що базується на розвитку правових і господарських явищ, процесів, фактів, зумовлених сукупністю: законодавчого та нормативно-методичного забезпечення; земельного менеджменту;

землепорядкування; земельного кадастру; планово-картографічного забезпечення; розвитку інфраструктури ринку землі; державного контролю за використанням землі; моніторингу земель, тощо.

Управління в широкому розумінні слова означає цілеспрямований вплив керуючої системи на керовану з метою збереження її стійкості або переведення з одного стану в інший відповідно до поставленої мети. Отже, процес управління - це впорядкування соціальної системи, через яку впорядковується система «земельні ресурси».

Система управління поділяється дві взаємопов'язані підсистеми: управляючу і керовану, представлені на рисунку 1.

Система землеустрою і державного земельного кадастру - найважливіші фактори управління земельними ресурсами на всіх адміністративно-територіальних рівнях, які становлять інформаційну основу державного управління територіями й економічним регулюванням земельних відносин. Це тягне за собою адаптації всіх складових системи управління до ринкових умов. Особливо це важливо при розробці економічно та екологічно обґрунтованих заходів землеустрою, оцінки земель різних категорій, законодавчій зміні принципів і правил оподаткування об'єктів земельних відносин.

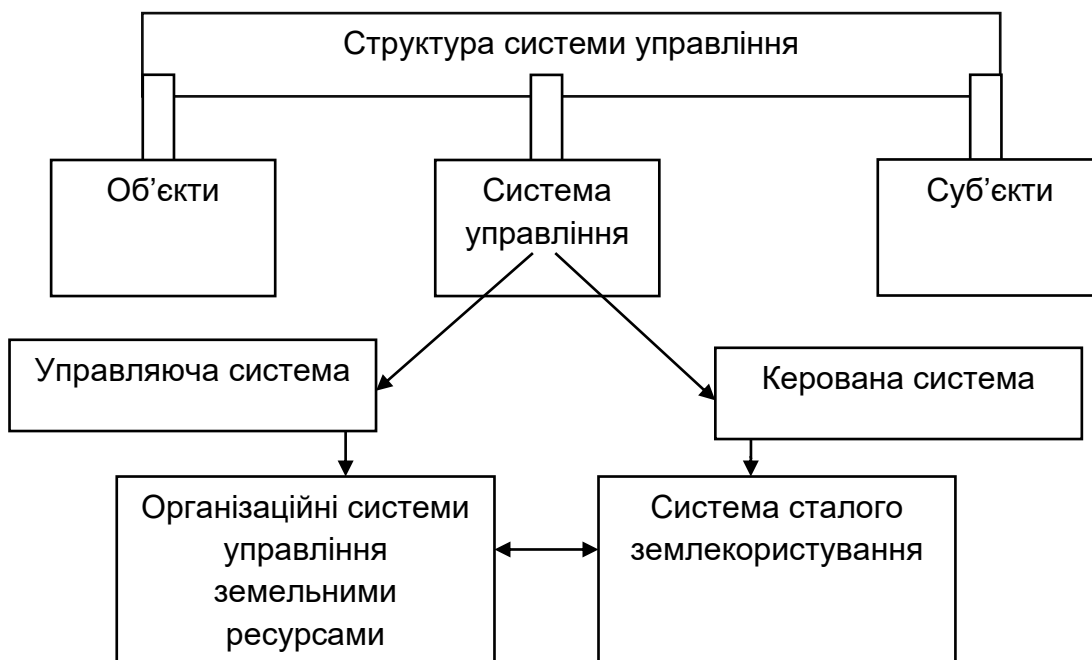

Рис.1. Схема структури системи управління

Роль і функції земель населених пунктів у суспільстві визначені тим, що ці землі призначені для забезпечення різноманітних видів життєдіяльності людей: задоволення потреб у рекреаційній, культурній і соціальній діяльності; забезпечення виробничої діяльності.

Предметом управління земельними ресурсами населених пунктів являються процеси використання землі для різних сфер життєдіяльності (напрямок, характер, технологія і т. д.), це і висока концентрація суб'єктів

земельних відносин, і розмаїтість способів, технологій, часу споживання властивостей землі, що створює велику кількість об'єктів управління земельними ресурсами, явищ і процесів.

До основних напрямів використання земель населених пунктів відносять: територіальну організацію процесу використання землі; інформаційне забезпечення процесу використання земель; встановлення правового статусу земель (власність, користування, оренда, обмеження, обтяження); визначення видів використання землі (розширене використання) на основі природного й економічного стану земель.

Аналізуючи особливості управління земельних ресурсів населених пунктів, можна констатувати, що крім виробничої, вони відіграють важливу соціально-культурну, рекреаційну та екологічну функції, реалізація яких полягає у розміщенні житлових будинків, підприємств, елементів виробничої і соціальної інфраструктури в умовах обмеженості земельних ресурсів. Основні проблеми, які виникають у зв'язку з перерозподілом земельних ділянок населених пунктів полягають у розмитості та недосконалому переліку законних прав та обов'язків органів місцевого самоврядування і землекористувачів у питаннях купівлі-продажу земельних ділянок.

Україна, володіючи високим земельно-ресурсним потенціалом, використовує його недостатньо ефективно. Науковці вважають, що 1/3 земель перебуває в запущеному стані і не використовується належним чином. Більшість населених пунктів не має планів забудови, що призводить до неефективного та нераціонального використання цих земель через недосконалість нормативної бази. Тому подолання існуючих проблем характерне для кожного населеного пункту і їх вирішення можливе шляхом розробки державою відповідних законодавчих актів, з наступною реалізацією їх органами місцевого самоврядування шляхом застосування принципово нових підходів до управління і використання земельних ресурсів сіл, селищ та міст. Ми вважаємо, що значна кількість наукових положень щодо управління земельними ресурсами населених пунктів потребують суттєвого коригування.

УДК: 633.8

ОНТОГЕНЕЗ ГІСОПУ ЛІКАРСЬКОГО (*HISSOPUS OFFICINALIS L.*)

Ткачова Є.С., аспірант
Федорчук М.І., д-р с.-г. наук, професор

Одним з основних напрямків дослідницької роботи ефіроолійних культур є їх інтродукція, тобто введення в культуру перспективних родів та видів для їх подальшого ефективного використання у лікарських, харчових та декоративних цілях. До того ж, інтродукція рослин, які мають широкий спектр напрямків застосування сировини, дає можливість знайти необхідне вирішення проблем її

ЗМІСТ

Антипова Л. К., Мірзоамінова С. К., Щербина А. О., Шаповалов А. І. ВИРОБНИЦТВО РІПАКУ ОЗИМОГО НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	3
Пастушенко О. М. ВПЛИВ ЯКОСТІ ВОДИ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕСТИЦИДІВ	5
Медведєв Е. Б. ВПЛИВ СПОСОБІВ ОБРОБІТКУ НА СТРУКТУРНО-АГРЕГАТНИЙ СКЛАД ЧОРНОЗЕМУ ЗВИЧАЙНОГО	7
Білоусова З. В., Муха В. Р. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ВПЛИВУ ПОПЕРЕДНИКА	8
Чернова А. В., Гончар В. Г. ВИРОЩУВАННЯ КАЛЕНДУЛИ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ В ЛАНДШАФТНОМУ ДИЗАЙНІ	10
Чернова А. В., Коваленко О. А., Кіона О. С. ПОШИРЕННЯ ШАФРАНУ ПОСІВНОГО (<i>CROCUS SATIVUS</i>) В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В ОЗЕЛЕНЕННІ ПРИСАДИБНИХ ДІЛЯНОК	12
Гриник С. І. ВПЛИВ СПОСОБІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ГРУНТУ І СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ДОЩОВИХ ЧЕРВ'ЯКІВ В ДЕРНОВО-ПІДЗОЛИСТИХ ГРУНТАХ ПЕРЕДКАРПАТТЯ	14
Косенко Н. П., Погорєлова В. О., Бондаренко К. О. НОВІ СОРТИ ТОМАТА ПРОМИСЛОВОГО ТИПУ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ ЗА КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ	16
Косенко Н. П., Погорєлова В. О. НАСІННИЦТВО МОРКВИ СТОЛОВОЇ ЗА КРАПЛИННОГО ЗРОШЕННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ	18
Панфілова А. В., Нагірний В. В. ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ НА ЕКОНОМІЧНУ ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ОЗИМИХ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	19
Косенко Н. П. ВПЛИВ СТРОКІВ ВИСАДЖУВАННЯ ТА ПЛОЩІ ЖИВЛЕННЯ РОСЛИН НА НАСІННЄВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ	21
Малюк Т. В., Козлова Л. В., Пчолкіна Н. Г. ЗАСТОСУВАННЯ РОЗРАХУНКОВОГО МЕТОДУ ВИЗНАЧЕННЯ ПОЛИВНОГО РЕЖИМУ ІНТЕНСИВНИХ НАСАДЖЕНЬ ЧЕРЕШНІ	24
Бахмат М. І., Сендецький І. В. ФОТОСИНТЕТИЧНА ТА НАСІННЄВА ПРОДУКТИВНІСТЬ РІПАКУ ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СПОСОБІВ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ І НОРМ ВИСІВУ	26
Дімітрова І. В., Мовчан Т. В. ПРОБЛЕМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ	27

Невська Т. О., Мовчан Т. В. ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ У НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ	29
Ткачова Є. С., Федорчук М. І. ОНТОГЕНЕЗ ГІСОПУ ЛІКАРСЬКОГО (<i>HISSOPUS OFFICINALIS L.</i>)	31
Чернова А. В., Ресутова З. Ш. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ НІГЕЛЛИ (<i>NIGELLA</i>) В УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ В ОЗЕЛЕНЕННІ	34
Ясінецька І. А., Петрище О. І., Потапський Ю. В. МЕХАНІЗМ ЗБАЛАНСОВАНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ	36
Чернова А. В., Веретейко Д. ДОГЛЯД ЗА ПРИМУЛАМИ В ЖИТЛОВОМУ ПРИМІЩЕННІ	37
Толстолік Л. М. СОРТИ ГРУШІ ДЛЯ ЕКОЛОГІЧНОГО САДІВНИЦТВА	39
Шкіндер-Барміна А. М. ЕКОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ ІНТРОДУКОВАНИХ СОРТІВ ВИШНІ ДО БІОТИЧНИХ СТРЕСОРІВ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	41
Мороз Г. А., Письменний О. В. ВПЛИВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ НА ПРОТИДЕФЛЯЦІЙНУ СТІЙКІСТЬ ТЕМНО-КАШТАНОВИХ ҐРУНТІВ	43
Красуля Т. І. ІМУННІ ДО ПАШІ СОРТИ ЯБЛУНІ ДЛЯ ЕКОЛОГІЧНОГО САДІВНИЦТВА ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	45
Гораш А. С., Сендецький В. М., Козіна Т. В. ВПЛИВ СУМІСНОГО ЗАСТОСУВАННЯ СОЛОМИ ТА СИДЕРАТУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ АГРОЦЕНОЗУ СОЇ	47
Безвіконний П. В., Тарасюк В. А. МІКРОКЛІМАТ РІЗНИХ ПІДТИПІВ ПІДСТИЛАЮЧОЇ ПОВЕРХНІ У М. КАМ'ЯНЦІ-ПОДІЛЬСЬКОМУ	49
Бунчак О. М. ВИРОБНИЦТВО ТА ЗАСТОСУВАННЯ ОРГАНІЧНИХ ДОБРІВ ІЗ ЗБАЛАНСОВАНИМ УМІСТОМ ТРИВАЛЕНТНОГО ХРОМУ	51
Коваленко О. А., Заудальський А. О., Берест В. Є. ПРОДУКТИВНІСТЬ КУКУРУДЗИ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ РОСЛИН ТА МІКРОДОБРІВ В ЗОНІ ПІВНІЧНОГО СТЕПУ УКРАЇНИ	53
Коваленко О. А., Нерода Р. С., Пачесна І. В., Тупчій Д. Ю. ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОНЯШНИКА	55
Трушик Л. В. ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА ВРОЖАЙНІСТЬ СОРТУ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ СОНАТА ОДЕСЬКА	57
Нікончук Н. В., Федорчук В. Г., Маркова Н. В. РОКАМБОЛЬ – ЦІННА ОВОЧЕВА КУЛЬТУРА	58